

Соціально-економічний розвиток
України у 2014-2022 рр. Реформи.
Законодавче забезпечення статусу
української мови як державної.
Президентські вибори 2019 року.
Децентралізація. Цифровізація України.

План уроку

- ◆ Соціально-економічний розвиток України у 2014-2022 рр.
- ◆ Реформи.
- ◆ Законодавче забезпечення статусу української мови як державної.
- ◆ Президентські вибори 2019 року.
- ◆ Децентралізація.
- ◆ Цифровізація України.

1. Соціально-економічний розвиток України у 2014–2022 роках

- ◆ **Контекст:** Період 2014–2022 років був позначений російською агресією (анексія Криму, війна на Донбасі, повномасштабне вторгнення 2022 року), що суттєво вплинуло на економіку та суспільство. Водночас Україна проводила реформи для інтеграції з ЄС і НАТО.

- ◆ **Економічний розвиток: 2014–2015: Криза:** Анексія Криму та війна на Донбасі спричинили спад ВВП на 6,6% у 2014 році та 9,8% у 2015 році. Втрата промислових регіонів, інфраструктури й експортних ринків (особливо через санкції проти Росії) призвели до інфляції, девальвації гривні (з 8 до 25 грн за долар) і зростання безробіття.
- ◆ **Відновлення (2016–2021):** Завдяки МВФ, ЄС і Світовому банку Україна отримала фінансову допомогу, що сприяло стабілізації. ВВП зріс на 2–3% щорічно (2016–2019), але економіка залишалася вразливою через корупцію, енергозалежність і слабкі реформи. У 2020 році пандемія COVID-19 знову скоротила ВВП на 4%, але у 2021 році відбувся ріст на 3,4%.
- ◆ **Війна 2022 року:** Повномасштабне вторгнення Росії спричинило катастрофічний спад — ВВП скоротився на 30–35% у 2022 році через руйнування інфраструктури, втрату експорту й гуманітарну кризу. Близько 6 мільйонів українців стали біженцями, а значна частина промисловості була зруйнована.

- Соціальні аспекти:**

- Зростання бідності (з 15% у 2013 до 24% у 2022 році), але також підвищення соціальної свідомості через війну та волонтерський рух.

- Покращення доступу до освіти та медицини через реформи, хоча війна перешкодила їхній реалізації в багатьох регіонах.

- Наслідки:** Війна стала головним викликом, але Україна зберегла економічну стабільність завдяки міжнародній підтримці (допомога від ЄС, США, МВФ), хоча корупція й бюрократія залишалися проблемами.

2. Реформи

- ◆ **Основні напрямки (2014–2022): Антикорупційні реформи:** У 2014 році створено Національне антикорупційне бюро (НАБУ), Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру (САП) і Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). У 2015 році запроваджено електронне декларування для чиновників. Однак прогрес був обмеженим через саботаж, судову корупцію та політичний тиск.
- ◆ **Енергетична реформа:** У 2014–2019 роках Україна реформувала енергетичний сектор, зменшуючи залежність від російського газу. У 2015 році завершено "реверс" газу з ЄС, а в 2019 році "Нафтогаз" уклав угоду з "Газпромом", яка зменшила борги. Також розвивалися відновлювані джерела енергії (сонячна, вітрова).
- ◆ **Фінансова стабілізація:** Реформа банківського сектора (очищення від "токсичних" банків, зокрема "ПриватБанку" у 2016 році) і співпраця з МВФ допомогли стабілізувати гривню та зменшити інфляцію.
- ◆ **Державне управління:** У 2016 році запроваджено реформу держслужби, щоб зробити її більш прозорою, але бюрократія залишалася проблемою.

•**Проблеми:** Реформи стикалися з опором олігархів, корупцією, браком фінансування та війною, що відволікала ресурси. Проте інтеграція з ЄС (Угода про асоціацію 2017 року) спонукала до змін.

•**Наслідки:** Реформи сприяли економічному відновленню, але їхня повна реалізація була зірвана війною 2022 року.

3. Законодавче забезпечення статусу української мови як державної

- **Контекст:** Після Революції Гідності українська мова стала символом національної ідентичності, особливо на тлі російської агресії. У цей період активно протистояли "руському миру" і просували українізацію.
- **Закон "Про забезпечення функціонування української мови як державної" (2019):**
 - У квітні 2019 року Верховна Рада ухвалила закон, який проголосив українську мову єдиною державною мовою. Він набрав чинності 16 липня 2019 року.

- Основні положення:**

- Усі посадові особи, працівники державних і комунальних установ, освіти, медицини, ЗМІ та сфери послуг зобов'язані знати і використовувати українську мову.

- Ввели квоти на українську мову в радіо (35%) і телебаченні (75%), а також вимоги до дублювання фільмів українською.

- Забезпечили права нацменшин, але з акцентом на українську як єдину державну.

- Реалізація:** У 2021–2022 роках створено Уповноваженого із захисту державної мови, який контролює виконання закону. У 2022 році через війну додатково розширили українізацію, зокрема в освіті та культурі.

◆ **Реакція та наслідки:** Закон підтримали проукраїнські сили, але критикували представники російськомовного населення (особливо на сході) і деякі нацменшини. Росія використала це як привід для пропаганди, стверджуючи, що Україна "дискримінує" російськомовних.



Закон зміцнив українську ідентичність, але його повна імплементація стикається з бюрократичними перешкодами та війною.

4. Президентські вибори 2019 року

•**Контекст:** Вибори відбулися 31 березня (перший тур) і 21 квітня (другий тур) 2019 року на тлі економічної кризи, корупції та війни на Донбасі. Суспільство було розчароване попереднім президентом Петром Порошенком через нездатність побороти корупцію та закінчити конфлікт.

•**Основні кандидати:**

•**Володимир Зеленський:** Лідер партії "Слуга народу", актор і комік, який обіцяв "нові обличчя", мир на Донбасі, боротьбу з корупцією та економічні реформи. Він виграв, отримавши 73,22% голосів у другому турі.

•**Петро Порошенко:** Діючий президент (2014–2019), лідер партії "Солідарність", який просував європейську інтеграцію, армію та українізацію, але втратив довіру через корупційні скандали та економічні проблеми. Отримано 24,45% голосів.

Хід виборів: Вибори були визнані демократичними, хоча Росія звинувачувала Україну у фальсифікаціях (без доказів). Зеленський здобув підтримку завдяки харизмі, молодіжному електорату та обіцянкам змін.

Наслідки:

- ◆ Зеленський став наймолодшим президентом України (41 рік), обіцяючи "зупинити війну", але зіткнувся зі складнощами через російську агресію та внутрішні проблеми.
- ◆ Його перемога зміцнила парламентську більшість "Слуги народу" на виборах 2019 року, що дало змогу проводити реформи, але також піддало критиці через недостатній прогрес у боротьбі з корупцією.

5. Децентралізація

• **Що це таке?** Децентралізація — реформа, започаткована в 2014 році, яка передбачала передачу повноважень і ресурсів від центральної влади до місцевих громад. Мета — підвищити ефективність управління, залучити громади до вирішення місцевих проблем і зменшити корупцію.

Хід реформи:

• **2014–2015:** Уряд Арсенія Яценюка запустив реформу, ухваливши закони про об'єднання громад і передачу їм бюджетних коштів. У 2015 році створено перші об'єднані територіальні громади (ОТГ).

• **2016–2020:** Реформа розширилася: громади отримали право розпоряджатися землями, бюджетами й інфраструктурою. До 2020 року в Україні було створено понад 1 400 ОТГ, що підвищило доходи місцевих бюджетів у 3–5 разів.

• **2021–2022:** Реформу доповнили адміністративно-територіальною реформою, створивши нові райони та укрупнивши громади. Війна 2022 року призупинила процес у деокупованих регіонах, але децентралізація стала одним із найуспішніших досягнень.

◆ **Наслідки:** Покращення інфраструктури, освіти, медицини в громадах, але залишалися проблеми з корупцією, недостатнім фінансуванням і бюрократією.



Війна змусила переглянути підхід до децентралізації, але реформа залишилася пріоритетом для інтеграції з ЄС.

6. Цифровізація України

•**Що це таке?** Цифровізація — процес впровадження цифрових технологій у державне управління, економіку, освіту та побут для підвищення ефективності та прозорості. Реформа активно розвивалася з 2015 року, але отримала новий поштовх за Зеленського.

Основні кроки:

•**2015–2019 (за Порошенка):** Створено Державне агентство з питань електронного урядування. Запроваджено електронні сервіси, такі як "Державні послуги онлайн" (портал "Дія" запущено в 2019 році).

•**2019–2022 (за Зеленського):** Цифровізація стала пріоритетом. У 2020 році "Дія" розширила функції: додаток для ID-карток, водійських прав, дипломів і навіть цифрових паспортів для біженців. У 2021 році запустили "еОсвіта" та "еМедицина".

•**Кібербезпека:** У 2016 році створено Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації для протидії кібератакам, які посилювалися через російську агресію.

- ◆ **Війна 2022 року:** Цифровізація допомогла Україні під час війни — "Дія" адаптувалася для видачі документів біженцям, координації волонтерів і навіть збору даних про руйнування. Кібератаки Росії (наприклад, атака на "Укренерго" у 2022 році) підкреслили важливість цифрової безпеки.
- ◆ **Наслідки:** Цифровізація підвищила прозорість, зекономила час громадян, але стикалася з проблемами — недоліком фінансування, кіберзагрозами й цифровою нерівністю між регіонами.